22/04/2021

Τα Πασχαλινά «φωτίκια»

/ Παράδοση

Κείμενο – Φωτογραφίες: Σπύρος Θεοδ. Κουτσοχρήστος

Τα μέτρα της πολιτείας με αφορμή την νόσο του κορονοϊού (Covid -19) επιβάλλουν περιορισμό στις μετακινήσεις μας και το φετινό Πάσχα (2021).

Δεν μπορούν όμως να περιορίσουν την νοσταλγία μας για την ελληνική ύπαιθρο και την αναπόληση των Πασχαλιάτικων εθίμων.

Στα Ιωάννινα, την ” πόλη των θρύλων και των παραδόσεων”, από την εποχή της Τουρκοκρατίας και ιδιαιτέρως επί Αλή Πασά του Τεπελενλή (1787 -1822) άνθισαν τέχνες, όπως η ασημουργία – εκκλησιαστική και λαϊκή, η χρυσοκεντητική, η υφαντική και η χαλκοτεχνία.

Τα ” φωτίκια ” είναι Πασχαλινό έθιμο, που έχει σχέση με την τέχνη του χαλκού.

Την παραδοσιακή τέχνη του χαλκού μπορούμε ακόμα να την θαυμάσουμε στα Γιάννενα, σε καταστήματα της οδού Ανεξαρτησίας αλλά και της πλατείας Καλούτσιανης.

Όταν ο βαφτισιμιός ή η βαφτισιμιά έφταναν σε ηλικία 8 ετών και έως 12, ο νονός, αρκετές μέρες πριν από την Ανάσταση του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, συνήθως το Σάββατο του Λαζάρου, αγόραζε ρούχα, εσώρουχα, παπούτσια, για την ” Λαμπρή ” (μεταμεσονύχτια – Αναστάσιμη Θεία Λειτουργία).

Στο βαφτιστήρι ο ανάδοχος δώριζε και ένα χάλκινο χρηστικό σκεύος, που το ονόμαζαν “φωτίκι”.

Το φωτίκι ήταν ένα ταψί, μια κατσαρόλα, ένας ταβάς, ένας μαστραπάς (κανάτα χωρίς καπάκι), ένα μπραγάτσι, ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα που είχε ο νονός, και το παρέδιδε στον αναδεξιμιό/-μιά το Μεγάλο Σάββατο.

Σε όλα τα χάλκινα σκεύη, ο χαλκουργός χάραζε τα αρχικά γράμματα του ονόματος κάθε ιδιοκτήτη και μια ημερομηνία, ώστε να ήταν εύκολα αναγνωρίσιμα, μετά το επαναληπτικό επικασσιτέρωμα στον ” γανωντζή “.

Καλή Ανάσταση!